

Suomen valtion taloudelliset sitoumukset, vastuut ja saatavat Euroopan talous- ja velkakriisiin liittyen – tilanne 31.12.2021

Suomen valtio osallistui EU:n ja euroalueen talous- ja rahoitusvakautta tukeviin toimiin vuosina 2008–2018. Toimet sisälsivät rahoitustukea eri muodoissa ja ne toteutettiin osana yhteisesti sovittuja talouden sopeutusohjelmia. Ohjelmiin osallistuivat eri instituutiot ja valtiot riippuen ongelmien luonteesta ja ohjelmien tavoitteesta. Rahoitustuki myönnettiin sitä varten perustettujen instituutioiden kautta (ks. liite 1) tai valtioiden kahdenvälisinä lainoina.

Euroopan vakaussmekanismi (EVM) perustettiin vuonna 2012 pysyväksi euroalueen maille rahoitustukea tarjoavaksi mekanismiksi. EVM:n myöntämä rahoitustuki ei lisää Suomen valtion vastuuta, koska EVM toimii omalla pääomalla ja hakee myöntämänsä rahoitustuen vaatimat varat rahoitusmarkkinoilta. Kriisin aikana myös Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV), Euroopan rahoituksen vakautusmekanismin (ERVM), EU:n maksutaseavun ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) rahoitustuen kautta Suomen valtiolle syntyi epäsuoria (laskennallisia) vastuuta. IMF on globaali toimija, joten sen rahoitustuesta syntyvät vastuut ovat Suomen näkökulmasta melko rajallisia, mutta jatkuvia. ERVV:stä ei Kreikan toisen ohjelman päätyttyä 30.6.2015 ole voinut enää maksaa rahoitustukea.

Eduskunta hyväksyy Suomen osallistumisen näiden instituutioiden toimintaan ja niiden kautta myönnettäviin tukiohjelmiin sovittujen päätöksentekomenettelyjen mukaan.

Suomen Pankki (SP) on osallistunut euroalueen kriisinhallintaan eurojärjestelmän osana ja raportoi riskeistään ja vastuistaan itsenäisesti. Valtiovarainministeriö (VM) julkaisee selvityksen valtion sitoumuksista ja vastuista vuoden lopun tilanteista¹.

Taulukko 1: Yhteenveto Suomen valtion erityyppisistä vastuista, sitoumuksista ja saatavista 31.12.2021

EVM	Vaadittaessa maksettava pääomaosuus*	10/2012 maksettu pääomaosuus*	Huomioita
EVM – pääomaosuus	11,12	1,43	Suomen osuus noin 1,78 %. Määräraha maksettuun pääomaosuuteen sisältyi valtion vuoden 2012 toiseen lisätalousarvioon.
Takaukset ja lainat	Käytössä 31.12.2021	31.12.2020	
ERVV – takaukset**	6,64	6,84	ERVV:n antamat tukilainat kirjataan valtioiden EMU-velkaan. Ei vaikutusta valtion velkaan. Suomen osuus 1,93 %.
Kahdenväliset lainat	0,95	0,99	Laina Kreikalle. Määräraha talousarviossa 2010. Lainasta ei enää nostoja. Lyhennykset alkaneet 6/2020.
Laskennalliset vastuut	Tilanne 31.12.2021	31.12.2020	Suomen osuus EU:n ja IMF:n antamasta rahoituksesta EU:n kriisimaille
ERVM:n tukilainat	0,75	0,75	Osuus 1,6 %. Ei vaikutusta valtion velkaan.
EU:n maksutasetuki	0,003	0,003	Osuus 1,6 %. Ei vaikutusta valtion velkaan. Euroalueen ulkopuoliset EU:n jäsenvaltiot (Latvia ennen euroon liittymistä).
IMF:n rahoitus euroalueen maille	0,01	0,03	Kiintiöosuuden mukaan laskettu osuus (n. 0,51 %) Kreikan IMF-lainoista. Ei vaikutusta valtion velkaan.
Rahoitustukiohjelmiin liittyvät vakuusjärjestelyt (miljardia euroa)			
Yhteensä	1,19		Vakuusjärjestely Suomen takausosuudelle Kreikan ERVV-ohjelmasta ja osuudelle Espanjan EVM-ohjelmasta

* Suomen enimmäisosuus vaadittaessa maksettavasta pääomasta on noin 11,12 miljardia euroa. Sitä maksetaan siinä tapauksessa, että pääomaa tarvitaan tappioiden kattamiseksi tai EVM:n maksukyvyttömyyden välttämiseksi.

** Käytössä oleva määrä tarkoittaa Suomen osuutta käytetyistä takauksista (ml. nettokorot) ylitakauksineen.

¹ Valtiovarainministeriön internet-sivulla <http://vm.fi/kansainvaliset-rahoitusasiat/euroalueen-vakaus> on lisätietoa eurokriisin hoidosta ja mm. aiemmat selvitykset Suomen vastuista. Yhteenvetotaulukossa laskennallisten vastuuiden osalta Suomen osuus lasketaan takaisin maksamatta olevista ERVM:n tukilainoista, EU:n maksutasetukilainoista ja IMF:n antamista lainoista.

Taulukko 2: Suomen valtion sitoumukset, vastuut ja saatavat Euroopan talous- ja velkakriisin hoidosta 31.12.2021 (mrd. euroa)

Euroopan vakausmekanismi	Pääoma		
Suomen osuus koko pääomasta	12,55		
Maksettu pääomaosuus	1,43		
Vaadittaessa maksettava osuus	11,12		
EVM-rahoitustuki	Sitoumus	Saldo	Suomen laskennallinen osuus
Espanja	Ohjelma päättynyt	23,7	0,42
Kypros	Ohjelma päättynyt	6,3	0,11
Kreikka	Ohjelma päättynyt	59,9	1,07
Yhteensä	Ei ohjelmia käynnissä	89,9	1,60
ERVV-varainhankintaohjelma	Ohjelma	Käytössä	Nettokorkoineen
Hyväksytty varainhankintaohjelma	241,0	191,3	214,6
Suomen osuus takauksista	4,65	3,69	4,14
Ylitakauksineen	-	5,92	6,64
ERVV-rahoitustuki	Sitoumus	Saldo	Suomen laskennallinen osuus
Irlanti	Ohjelma päättynyt	17,7	0,34
Portugali	Ohjelma päättynyt	24,0	0,46
Kreikka	Ohjelma päättynyt	130,9	2,53
Yhteensä	Ei ohjelmia käynnissä	172,6	3,33
Vakuusjärjestelyt	Rahoitustuki	Tuen määrä	Vakuuden markkina-arvo
Kreikka	ERVV	130,9	0,90
Espanja	EVM	23,7	0,29
Yhteensä		154,6	1,19
Kahdenväliset lainat	Sitoumus	Saldo	Korkotuotto
Kreikka	Ohjelma päättynyt	0,95	0,074
ERVM-rahoitustuki	Sitoumus	Saldo	Suomen laskennallinen osuus
Irlanti	Ohjelma päättynyt	22,5	0,36
Portugali	Ohjelma päättynyt	24,3	0,39
Yhteensä	Ei ohjelmia käynnissä	46,8	0,75
EU-maksutasetuki	Sitoumus	Saldo	Suomen laskennallinen osuus
Latvia	Ohjelma päättynyt	0,2	0,003
Yhteensä	Ei ohjelmia käynnissä	0,2	0,003
IMF-rahoitustuki euroalueen maille *	Sitoumus	Saldo	Suomen laskennallinen osuus
Kreikka	Ohjelma päättynyt	1,9	0,010
Yhteensä	Ei ohjelmia käynnissä	1,9	0,010

Huom! Summat eivät pyöristyksistä ja valuuttakurssimuunnoksista johtuen välttämättä täsmää

* Valtion antama takuu Suomen Pankin IMF-vastuille on n. 7,4 mrd. euroa. Käytössä oleva (31.12.2021) kokonaismäärä on 0,77 mrd. euroa. Suomen laskennallinen osuus on Suomen kiintiöosuuden (n. 0,51 %) mukaan laskettu Suomen laskennallinen osuus IMF:n myöntämistä lainoista.

1. Euroopan vakausmekanismi (EVM)

- EVM on euromaiden Luxemburgiin perustama omalla pääomalla toimiva kansainvälinen rahoituslaitos. Se on euroalueen pääasiallinen vakaudenhallinnan mekanismi. EVM:n pääoma koostuu sijoitetusta pääomasta sekä vaadittaessa maksettavasta pääomasta.
- EVM:n lainakapasiteetti on 500 mrd. euroa, josta on käytössä tällä hetkellä 89,9 mrd. euroa Espanjan, Kyproksen ja Kreikan ohjelmiin. Suomen laskennallinen osuus sidotusta lainakapasiteetista on noin 1,60 mrd. euroa.

Ohjelmat ja rahoitustuki

- EVM:llä ei ole enää käynnissä olevia rahoitustukiohjelmiä. **Kreikalle** kesällä 2015 myönnetty kolmas rahoitustukiohjelma päättyi elokuussa 2018. Ohjelmassa maksettiin rahoitustukea 61,9 mrd. euroa, josta pankkien pääomittamiseen käytettiin 5,4 mrd. euroa. Kreikka maksoi helmikuussa 2017 takaisin EVM:lle pankkien pääomittamiseen saamaansa rahoitustukea yhteensä 2,0 mrd. euroa. Kreikan EVM-lainojen saldo on 59,9 mrd. euroa.
- EVM:n lainakapasiteetista oli 31.12.2021 sidottu **Espanjalle** maksettuun rahoitustukeen 23,7 mrd. euroa. Espanja on maksanut takaisin yhteensä 17,6 mrd. euroa sille maksetusta 41,3 mrd. euron rahoitustuesta. Tästä 17,3 mrd. euroa on maksettu takaisin etuajassa. **Kypros** on saanut EVM-rahoitustukea 6,3 mrd. euroa.
- Kreikan talouden myönteisen kehityksen jatkumisen ja sen saamien rahoitustukilainojen takaisinmaksukyvyyn kannalta keskeistä on lähinnä se, pitääkö Kreikka kiinni tehdyistä uudistuksista ja jatkaa niitä. Maa on selvinnyt koronapandemiasta suhteellisen hyvin, vaikka maalle tärkeä turismi on merkittävästi vähentynyt pandemian seurauksena. Sijoittajien luottamus Kreikkaan on hiljalleen kohentunut ja Kreikan hallitus on osoittanut olevansa halukas uudistamaan yhteiskunnan ja talouden rakenteita. Kreikan valtion velkakirjojen sisällyttäminen Euroopan keskuspankin PEPP-osto-ohjelmaan, rahoitustukiohjelman yhteydessä kerrytetty kassapuskuri, rahoitustuen edulliset lainaehdot ja EU:n elpymis- ja palautumistukiväline ovat tukeneet Kreikan markkinaehtoisen rahoituksen hinnan pysymistä kohtuullisena.

EVM:n kehittäminen

- Joulukuussa 2017 euromaiden päämiehet antoivat euromaiden valtiovarainministereistä koostuvalle euroryhmälle mandaatin keskustella EVM:n kehittämisestä osana talous- ja rahaliiton syventämistä. Euroryhmä saavutti marraskuussa 2020 sovun EVM-sopimuksen muuttamisesta ja euroalueen jäsenvaltiot allekirjoittivat muutossopimuksen tammi-helmikuussa 2021. Valtioneuvosto antoi kesäkuussa 2021 hallituksen esityksen (HE 99/2021 vp) eduskunnalle EVM:stä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Eduskunta hyväksyi (EV 155/2021 vp) marraskuussa 2021 muutetun sopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Muutettu sopimus tulee voimaan, kun kaikki euroalueen jäsenmaat ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjat.
- EVM-sopimukseen tehtävillä muutoksilla vahvistetaan mm. velan kestävyuden vaatimusta EVM-tuen ehtona ja parannetaan velkakestävyuden luotettavan arvioinnin edellytyksiä. Velkajärjestelyjen edellytyksiä kehitetään euroalueella mm. ottamalla euromaiden velkakirjoissa käyttöön vahvistetut yhteistoimintalausekkeet. Lisäksi EVM:lle annetaan valtuudet arvioida jäsenvaltioiden talouteen ja rahoitusjärjestelmään kohdistuvia uhkia ja EVM:n ennakollisten välineiden ehtoja muutetaan euroryhmän vuonna 2019 sopimalla tavalla. EVM voi myös tarjota pankkien yhteiselle kriisinratkaisurahastolle yhteisen varautumisjärjestelyn, joka on osa pankkiunionin viimeistelyä.

2. Euroopan rahoitusvakausväline (ERVV) ja sen varainhankinnalle annetut takaukset

- ERVV on euromaiden Luxemburgiin perustama osakeyhtiö, joka toimii euroalueen väliaikaisena kriisinhallintavälineenä EVM:n toiminnan käynnistämiseen asti. Euromaiden antamat takaukset kohdistuvat ERVV:n varainhankintaan rahoitusmarkkinoilta ja sen kykyyn suoriutua ulkoisista

maksuvelvoitteistaan, eivät rahoitustukiohjelmissa annettuihin lainoihin. Tällä on vaikutusta esim. myönnettyihin velkaehtojen huojennuksiin.

- ERVV:n helmikuussa 2012 hyväksytyn varainhankintaohjelman 241 mrd. euron enimmäismäärästä oli joulukuun lopussa käytössä pääomaltaan noin 191,3 mrd. euroa Kreikan, Irlannin ja Portugalin tukiohjelmien rahoitusta varten. Nettokorot mukaan lukien summa on noin 214,6 mrd. euroa.
- Suomen osuus käytetystä pääomamäärästä ja nettokoroista oli noin 4,14 mrd. euroa ja ylitakauksineen määrä oli noin 6,64 mrd. euroa². Verrattuna vuoden 2020 loppuun, Suomen takausvastuun määrä laski hieman.
- Ennen kuin ERVV-lainojen laajamittaiset takaisinmaksut alkavat, takausvastuun määrän vaihtelut johtuvat markkinatilanteesta tapahtuvien muutoksien lisäksi sekä ERVV:n velkakirjojen erääntymisten ja liikkeeseenlaskujen aikataulutuksesta että Kreikalle myönnettyihin lyhyen aikavälin velkahelpotustoimiin liittyvistä varainhankintaan tehdyistä muutoksista.

Ohjelmat

- ERVV:stä ei ole myönnetty uusia ohjelmia vuoden 2013 jälkeen eikä maksettu rahoitustukea vuoden 2014 jälkeen. ERVV:n varainhankinta kuitenkin jatkuu, kunnes sen ohjelmamaille maksama rahoitustuki on maksettu takaisin.
- ERVV:n lainasaatavat Kreikalta ovat noin 130,9 mrd. euroa, Irlannilta 17,7 mrd. euroa ja Portugalilta 24 mrd. euroa. Portugali suoritti lokakuussa 2019 ennaikaisen 2,0 mrd. euron lyhennyksen ERVV-lainoistaan.

Lainaehdot ja tehdyt päätökset lainaehtojen muutoksista

- Kreikan, Irlannin ja Portugalin ERVV-ohjelmien lainaehtoihin on tehty huojennuksia ohjelmien myöntämisen jälkeen. Vuosina 2011–2012 näiden ohjelmien osalta on sovittu 10 vuoden lyhennysvapaasta jaksosta. Lisäksi lainojen painotettuja keskimaturiteetteja pidennettiin Irlannin ja Portugalin osalta 21 vuoteen ja Kreikan osalta 32,5 vuoteen. Kreikan lainojen lyhennykset alkavat vuonna 2023, Portugalin 2025 ja Irlannin 2029. Korot alennettiin vastaamaan ERVV:n varainhankintakustannuksia³.
- Lisäksi vuonna 2012 sovittiin, että Kreikan ERVV-lainojen korot päämitetaan 10 vuotta. Kreikan lainakorkojen pääomitus joudutaan kattamaan uudella ERVV:n varainhankinnalla. Tästä johtuen ERVV:n varainhankinnan määrä voi vielä lähivuosina kasvaa, vaikka uusia lainoja ei enää makseta. Alhainen korkotaso kuitenkin hillitsee määrän kasvua. Määrä alkaa pienentyä vasta, kun lainojen takaisinmaksut alkavat.
- Kreikan kolmannesta ohjelmasta sovittaessa euromaat sitoutuivat tarkastelemaan Kreikan velkaehtoihin tehtäviä lisähuojennuksia, jos ne ovat tarpeen ja Kreikka on toteuttanut ohjelmaa sovitusti. Euroryhmä pääsi sopuun Kreikalle myönnettävistä ERVV-lainojen velkaehtojen huojennuksista kolmessa osassa vuosina 2016-2018.
- Toimet oli jaettu lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin toimiin. Lyhyen aikavälin toimet toteutettiin vuonna 2017. Kreikan EVM-ohjelman viimeisen väliarvion hyväksymisen yhteydessä kesäkuussa 2018, euroryhmä teki päätöksen myöntää Kreikalle keskipitkän aikavälin velkahelpotuksia helpottaakseen Kreikan paluuta rahoitusmarkkinoille ja tukeakseen Kreikan velan kestävyyttä. Velkahelpotuksien vaikutuksia käsiteltiin Kreikan ohjelman päättymistä käsittelevässä valtioneuvoston E-jatkokirjelmässä eduskunnalle (EJ 16/2018 vp).
- Toimien toteuttamisen ehdoksi oli asetettu, että ne ovat tarpeen velkakestävyuden turvaamiseksi, Kreikka toteuttaa uudistuksia sovitusti ja saavuttaa ohjelmassa sovitut perusylijäämätavoitteet. Lainaehtojen huojennukset toteutetaan ERVV:n varainhankinnalle annetun 241 mrd. takauksen

² Tietoa ERVV:n varainhankinnasta löytyy ERVV:n sivulta: <https://www.esm.europa.eu/investors/efsf>

³ ERVV- ja EVM-lainojen korot: <https://www.esm.europa.eu/lending-rates>

puitteissa. Samalla Kreikka sitoutui pitämään julkisen talouden perusylijäämän 3,5 % tasolla suhteessa bruttokansantuotteeseen 2022 saakka ja sen jälkeen vähintään 2,2 % tasolla 2060 saakka.

- Euroryhmä sopi erityisesti seuraavista toimista:
  - ERVV-lainan yhdessä (11,3 miljardia euroa) lainaerässä oleva korotettu korkomarginaali (2 %) poistetaan. Päätös poistamisesta tehdään vuosittain.
  - Euromaiden kansallisten keskuspankkien hallussa olevien Kreikan valtion velkakirjojen tuottojen tuloutusta Kreikalle jatketaan, jos Kreikka etenee talousuudistusten jatkamisessa sovitusti. Saadut varat Kreikka käyttää velanhoitomeneihin tai ohjelmassa sovittuihin investointeihin. Suomen osuus tuloutuksista vuosina 2019-2027 on 58,7 miljoonaa euroa.
  - Kreikan ERVV-lainojen painotettua keskimääräistä laina-aikaa pidennettiin 10 vuodella 42,5 vuoteen sekä Kreikan ERVV-lainojen lainanlyhennysten ja korkojen maksun aloittamista lykättiin 10 vuotta lisää nykyisen 10 vuoden lyhennysvapaan lisäksi. Euroryhmän sopimat toimet kohdistuivat noin 96,4 miljardin euron osuuteen Kreikan ERVV-lainojen 130,9 miljardin euron kokonaismäärästä. Kreikka aloittaa lainanlyhennykset järjestelyn ulkopuolelle jääneestä 34,6 miljardin euron erityislainaosuudesta vuonna 2023.
  - Euroryhmä sopi lisäksi, että mahdollisista jatkotoimista päätetään tarvittaessa myöhemmin, viimeistään vuonna 2032, jolloin vuonna 2018 pidennettyjen ERVV-lainojen lyhennysvapaa jakso päättyy.
- Pitkän aikavälin toimista euroryhmä tekee tarvittaessa erikseen päätökset. Jos ne tulevat ajankohtaisiksi, valtioneuvosto määrittelee Suomen kannan niitä koskeviin ehdotuksiin yhteistyössä eduskunnan kanssa. Tällöin arvioidaan erityisesti vaikutuksia Suomen vastuisiin.

3. Kahdenväliset lainat

- Suomen kahdenvälisestä lainasta **Kreikalle** maksettiin noin 1,005 mrd. euroa. Kreikka aloitti kahdenvälisen lainan takaisinmaksun sovitusti kesäkuussa 2020. Joulukuun 2021 lopussa lainan ajantasainen saldo oli 0,95 miljardia euroa. Korkotuottoja on kertynyt yhteensä 68,9 miljoonaa euroa ja palkkioita 5,0 miljoonaa euroa. Vuodesta 2022 alkaen Kreikan suorittamat lainanlyhennykset ovat noin 50,3 miljoonaa euroa vuodessa. Viimeinen maksuerä eräännyy vuonna 2041.

4. Laskennalliset⁴ sitoumukset ja vastuut

4.1. Euroopan rahoituksen vakautusmekanismi (ERVM)

- **EU:n kriisimekanismi ERVM:n** kautta Suomella on laskennallisia vastuuta annetusta rahoitustuesta noin 0,75 mrd. euroa. ERVM lainasi kriisin aikana Irlannille 22,5 mrd. euroa ja Portugalille 24,3 mrd. euroa. Molempien maiden ohjelmat ovat päättyneet ja ne ovat palanneet menestyksellisesti velkakirjamarkkinoille.

4.2. EU:n maksutaseapu

- EU voi antaa euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioilleen maksutaseapua. Vuoden 2008 jälkeen sitä on myönnetty Latvialle, Romanialle ja Unkarille. Latvian saamaa rahoitustukea oli 31.12.2021 maksamatta takaisin yhteensä 0,2 mrd. euroa. Suomen laskennallinen osuus käytössä olevasta maksutaseavusta on noin 3,2 milj. euroa.

4.3. Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)

- **Euroalueen maiden** (Kreikka) IMF-ohjelmiin liittyvää tukirahoitusta on maksamatta takaisin yhteensä noin 1,9 mrd. euroa. Portugali, Irlanti ja Kypros maksoivat saamansa IMF-rahoitustuen etuajassa takaisin.
- Suomen osuudesta IMF:n rahoituksesta vastaa Suomen Pankki. Valtio on antanut Suomen Pankille valtioneuvoston kattamaan IMF:n toiminnasta Suomen Pankille mahdollisesti koituvia tappioita. Valtion

---

⁴ Suomen laskennallinen osuus EU:n ja ERVM:n vastuista on 1,6 % ja kiintiöosuuden mukainen osuus IMF:n vastuista n. 0,51 %.

antamasta noin 7,4 mrd. euron kokonaistakuusta Suomen Pankin IMF-vastuille oli vuoden lopussa käytössä 0,77 mrd. euroa, joka kattaa kaikki IMF:n ohjelmat. Globaalin koronapandemian aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien vuoksi IMF:n lainananto on viimeisen vuoden aikana kasvanut. EU-maat eivät ole tukea hakeneet. Suomen kiintiöosuuden mukaan laskettu laskennallinen osuus (n. 0,51 %) euromaiden ohjelmien ajantasaisesta saldosta on noin 10 miljoonaa euroa.

5. Suomen valtion saamat vakuudet

- Suomen valtio on saanut Kreikan toisen ohjelman ja Espanjan ohjelman osalta vakuudet⁵, joiden määrät perustuvat ERVV:n tai EVM:n myöntämien lainojen määriin. Vakuus molemmista rahoitustukiohjelmista on saatu kokonaisuudessaan vakuussopimusten mukaisesti.
- Espanjan ohjelman vakuuksien markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 289,7 miljoonaa euroa ja Kreikan ohjelman vakuuksien noin 901,2 milj. euroa. Yhteensä Suomen valtion saamien vakuuksien markkina-arvo oli joulukuun lopussa 2021 siis noin 1,19 mrd. euroa. Euromääräisinä maksuina saadut vakuudet on sijoitettu korkean luottokelpoisuuden omaavien eurovaltioiden velkakirjoihin ja käteiseen.

---

⁵ Vakuuden osuus annettavasta luotosta perustuu luottoluokituslaitos Standard & Poor'sin oletukseen tappioista, joita on aiemmin aiheutunut velkakirjanhaltijoille valtioiden velkajärjestelyissä. Vakuus kattaa tuensaajavaltioon liittyvää luottoriskiä. Vakuuksien määrä ei perustu ERVV:n varainhankinnalle annettavan takauksen määrään, koska nämä riskit eivät liity tuensaajavaltion luottoriskiin, vaan ERVV:n toimintaan liittyviin riskeihin, joista vastaavat euroalueen valtiot yhdessä.

Kuva 1: Euromaille maksetun rahoitustuen takaisinmaksuaikataulu

		2021-2024	2025-2029	2030-2034	2035	2040-2044	2045	2050	2055	2060	2065	2070	
Kreikka	I <i>Bi-laina</i>	52 mrd. € (FI: 1,0 mrd. €), v. 2021-2041											
	II <i>ERVV</i>		34,6 mrd. € (PSI), v. 2023-2042										
	III <i>EVM</i>					96,4 mrd. € (velkahelpotuspaketti), v. 2033-2070							
Irlanti	<i>ERVV</i>			17,7 mrd. €, v. 2029-2042									
	<i>ERVM</i>		22,5 mrd. €, v. 2027*-2042 (*Tämän hetken arvio)										
Portugali	<i>ERVV</i>		24,0 mrd. €, v. 2025-2040 **										
	<i>ERVM</i>		24,3 mrd. €, v. 2025-2040*** (**Ei lopullista päätöstä)										
Espanja	<i>EVM</i>	23,7 mrd. €, v. 2022-2027 (etuajassa 17,6 mrd. €)											
Kypros	<i>EVM</i>		6,3 mrd. €, v. 2025-2031										

** Lokakuussa 2019 Portugali maksoi etuajassa takaisin 2 mrd. euroa vuonna 2025 erääntyviä ERW-lainoja

LIITE 1: Eurokriisin keskeisten instituutioiden ja niihin liittyvien vastuukäsitteiden selitykset

- EVM: Euroopan vakausmekanismi (englanniksi: *European Stability Mechanism, ESM*) on euromaiden Luxemburgiin perustama omalla pääomalla toimiva kansainvälinen rahoituslaitos, jonka tehtävänä on viime kädessä edesauttaa rahoitusvakauden, julkisen talouden kestävyuden ja talouden kasvuedellytysten palautumista euroalueella. Tavoitteena on lisäksi saada aikaan kriisin hallittu tartuntavaikutusten estämiseksi ja rahoitusjärjestelmän tervehdyttämiseksi. EVM:n enimmäislainanantokyky on 500 miljardia euroa. EVM:n 704,8 miljardin euron peruspääoma koostuu yhteensä 80,55 miljardin euron suuruudesta maksetusta osakepääomasta sekä yhteensä enintään 624,3 miljardin euron suuruudesta vaadittaessa maksettavasta osakepääomasta. EVM-sopimus tuli voimaan 27. syyskuuta 2012 ja EVM aloitti virallisesti toimintansa 8. lokakuuta 2012. EVM on toimintansa aloittamisen jälkeen pääasiallinen eurokriisin hallintamekanismi. EVM:n jäseniä ovat kaikki euroalueeseen kuuluvat maat.
- ERVV: Euroopan rahoitusvakausväline (englanniksi: *European Financial Stability Facility, EFSF*) on euromaiden Luxemburgiin perustama osakeyhtiö, jonka tehtävänä oli toimia väliaikaisena kriisinhallintavälineenä myöntämällä kriisiytyneille euromaille rahoitustukea enintään vuoden 2013 kesäkuun loppuun saakka. Euroalueeseen kuuluvat valtiot takaavat ERVV:n varainhankinnan lukuun ottamatta väistyviä takaajia, joita voivat pyynnöstään olla tuen piirissä olevat tai tuen piiriin joutuvat kriisimaat. ERVV:n varainhankinnalle annettavien takausten kokonaismäärä on pääomaltaan 780 miljardia euroa. Suomi on sitoutunut antamaan takauksia ERVV:n varainhankinnan pääoman ja sille annettavan 65 prosentin ylitakauksen osalta yhteensä enintään 13,97 miljardin euron arvosta. Tämän lisäksi takaus kattaa myös ERVV:n varainhankinnan korot, kulut ja niille annettavan ylitakauksen.
- ERVM: Euroopan rahoituksenvakautusmekanismi (englanniksi: *European Financial Stabilisation Mechanism, EFSM*) on neuvoston asetuksella (EU) N:o 407/2010 perustettu hätärahoitusohjelma, jota komissio hallinnoi. Päätökset taloudellisen avun myöntämisestä tekee neuvosto. Komissio hakee markkinoilta rahoitusta käyttäen Euroopan unionin budjettia vakuutena. Budjetin kautta kaikki 28 EU:n jäsenvaltiota ovat osallisina ERVM:n toimintaan. ERVM:n myöntämien lainojen yhteenlaskettu summa on rajoitettu 60 miljardiin euroon. ERVM:n rahoituskapasiteetista on sidottu 46,8 miljardia euroa Portugalin ja Irlannin ohjelmien rahoitukseen.
- EU:n maksutasetuki (englanniksi: *EU balance-of-payments assistance*) myönnetään unionin keskipitkän ajan lainoina, jotka annetaan yleensä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja muiden monenvälisen lainanantajien, kuten Euroopan investointipankin (EIB), Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) tai Maailmanpankin (WB), myöntämän rahoituksen tai jäsenvaltioiden kahdenvälisen avun yhteydessä. Neuvosto päättää järjestelyn käytöstä tapauskohtaisesti. Maksutasetukea voivat saada euroalueen ulkopuoliset EU:n jäsenvaltiot, joilla on vakavia maksutasevaikeuksia. Maksutasejärjestely aktivoitiin uudelleen vuonna 2008 kansainvälisen talous- ja finanssikriisin seurauksena. Joulukuussa 2008 sen enimmäismäärä nostettiin 12 miljardista eurosta 25 miljardiin euroon. Toukokuussa 2009 päätettiin enimmäismäärän nostamisesta edelleen 50 miljardiin euroon, jotta voitaisiin reagoida nopeasti mahdollisiin uusiin maksutasetukipyyntöihin.
- IMF: Kansainvälinen valuuttarahasto (englanniksi: *International Monetary Fund, IMF*) on kansainvälinen järjestö, joka valvoo maailmanlaajuisia rahoitusjärjestelmää tarkkailemalla vaihtokursseja ja maksutaseita, ja antaa pyydettyä teknistä ja taloudellista apua jäsenmailleen. Sen tavoite on loiventaa kansainvälisen finanssijärjestelmän markkinahäiriöitä ja tukea tilapäisiin rahoitusvaikeuksiin joutuneita jäsenvaltioita. IMF:ään kuuluu nykyään 189 jäsenmaata. IMF:n rahoituskapasiteetti muodostuu tällä hetkellä paitsi yleisistä jäsenosuusvaroista myös väliaikaisiksi tarkoitetuista rahoituskeinoista, joita ovat *New Arrangements to Borrow* -rahoitusjärjestely (NAB) sekä kahdenväliset lainat. Suomen osuudesta Kansainvälisen valuuttarahaston rahoitukseen vastaa Suomen Pankki. Suomen Pankilla on lain mukaan oltava luotonannossaan riittävät vakuudet. Tämän vuoksi Suomen Pankille on myönnetty valtioneuvoston Kansainvälisen valuuttarahaston rahoituksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta. Suomen laskennallinen osuus IMF:n lainoituksesta perustuu Suomen kiintiöosuuteen, joka on 0,51 prosenttia. Suomen jäsenosuus on 2,4 miljardia erityistä nosto-oikeutta (englanniksi *Special Drawing Rights, SDR*) eli noin 3 miljardia euroa. Suomen osuus NAB-järjestelystä on SDR 2,3 miljardia eli noin 2,8 miljardia euroa. Jäsenosuuden ja NAB-järjestelyn lisäksi Suomella on voimassa varajärjestelynä kahdenvälisen lainasopimus Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa. Suomen ja valuuttarahaston kahdenvälisen lainan enimmäismäärä on suuruudeltaan enintään 1,6 miljardia euroa.